



มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6411-2562

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6411-2019

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข

GOOD HUSBANDRY PRACTICES FOR KENNEL

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS

ISBN XXX-XXX-XXX-X



มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6411-2562

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6411-2019

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข GOOD HUSBANDRY PRACTICES FOR KENNEL

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 137 ตอนพิเศษ 12 ง

วันที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2563

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเพาะพันธุ์สุนัข และฟาร์มเพาะพันธุ์แมว

- | | | |
|----|--|---------------|
| 1. | อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นายสมชวน รัตนมังคลานนท์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ | ประธานกรรมการ |
| 2. | ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการสาธารณสุข | กรรมการ |
| 3. | ผู้แทนกรมอนามัย
นางสาวสิริวรรณ จันทนกุลนะ
นางสาวปริญญิตย์ ไหมแจริญศรี
นายนิพนธ์ อินแจ่ง | กรรมการ |
| 4. | ผู้แทนสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
นายธีระวุฒิ สุวัธนะเชาว์
นายเพิ่มศิลป์ บุญน้อม
นางสาวรัชณี ศรีฐาน | กรรมการ |
| 5. | ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์อุตรา จามิกร
นายวชิรา หุ่นประสิทธิ์ | กรรมการ |
| 6. | ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิวะพงษ์ สังข์ประดิษฐ์
นางสาวรวงรัตน์ พุทธิรงค์วัตร
นายปรารมภ์ ศรีภักดิ์ราคม | กรรมการ |
| 7. | ผู้แทนสัตวแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
นายจำเริญ พานเพ็ชรศิลป์
นายสิทธิพร อนันต์จินดา
นางสาวคชาภรณ์ เต็มยอด | กรรมการ |
| 8. | ผู้แทนสัตวแพทยสภา
รองศาสตราจารย์นริศ เต็งชัยศรี
นายณรงค์ สุธัฒนาถพงษ์ | กรรมการ |

- | | | |
|-----|---|---------------------|
| 9. | ผู้แทนสมาคมสัตวแพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์แห่งประเทศไทย
นายชัยยศ ธารรัตน์
นางสาวอภิรดี จุฑารัตน์ | กรรมการ |
| 10. | ผู้แทนสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ปานเทพ รัตนากร
นายสาธิต ปรัชญาอริยะกุล
นายธานินทร์ สันติวัฒนธรรม | กรรมการ |
| 11. | ผู้แทนมูลนิธิช้างและสิ่งแวดล้อม | กรรมการ |
| 12. | ผู้แทนสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข (ประเทศไทย)
นายวิภาส ทวีกิติกุล
นายนาวิน แสงวิเวก | กรรมการ |
| 13. | ผู้แทนมูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย
นายตันติกร รุ่งพัฒนา | กรรมการ |
| 14. | นางสุนันท์ โขวประเสริฐกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเลี้ยงเพาะพันธุ์แมว | กรรมการ |
| 15. | ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นายสงขลา จุลกะเศียน
นางสาวมินตรา ลักขณา
นายพิทักษ์ ชายสม | กรรมการและเลขานุการ |

การเลี้ยงสุนัขเชิงพาณิชย์พบได้ทั่วไปในหลายประเทศทั่วโลก ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้นิยมเลี้ยงสุนัขหลากหลายพันธุ์ ทำให้มีผู้ประกอบการคอกสุนัขเพิ่มมากขึ้น การจัดการเลี้ยงที่เหมาะสมจะส่งผลดีต่อสุขภาพสุนัข สวัสดิภาพสัตว์และป้องกันการระบาดของโรคที่สำคัญ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า โรคไข้หัดสุนัข โรคลำไส้อักเสบติดต่อของสุนัข รวมทั้งส่งผลต่อกิจการเลี้ยงสุนัขเชิงพาณิชย์และสุขภาพของคนในประเทศได้ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัขให้มีรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติที่สามารถปฏิบัติได้จริง และเป็นไปตามหลักการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดี มีการดูแลสุขภาพ สุขอนามัยสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสุนัขที่มีสุขภาพแข็งแรง และสุขอนามัยดี ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้เลี้ยง และลดปัญหาด้านสาธารณสุข

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

Canadian Veterinary Medical Association. 2018. **Code of Practice for Canadian Kennel Operations.** Canadian Veterinary Medical Association. Available Source: <https://www.canadianveterinarians.net/documents/Code-of-Practice-for-Canadian-Kennel-Operations>, 23 May 2019.

Center for Food Security and Public Health, Iowa State University and USDA APHIS. 2019. **Minimum Space Requirements for Dogs.** Available Source: https://www.agriculture.ny.gov/AI/small_animals/minimum_space_require_for_dogs.pdf, 23 May 2019.

Conservation and Land Management Branch Strategy and Advice Directorate, Department of Environment, Water and Natural Resources. 2017. **South Australian standards and guidelines for breeding and trading companion animals.** Available Source: https://www.environment.sa.gov.au/files/sharedassets/public/plants_and_animals/breeding-and-trading-of-companion-animals-faqs-gen.pdf, 23 May 2019.

Ross Burton, Director Animal Welfare, Animal Welfare Branch, Agriculture, Biosecurity and Mine Safety Division, Orange. 2009. **Animal Welfare Code of Practice – Breeding Dogs and Cats.** Available Source: https://www.dpi.nsw.gov.au/__data/assets/pdf_file/0004/299803/Breeding-dogs-and-cats-code-of-practice.pdf. 23 May 2019.



ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6411-2562 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายประภัตร โพธสุธน)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข เชิงพาณิชย์ ครอบคลุมตั้งแต่องค์ประกอบคอกสุนัข การจัดการคอกสุนัข บุคลากร การจัดการเลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์ สุขภาพสุนัข การขนส่งและเคลื่อนย้ายสุนัข การบันทึกข้อมูล โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์ สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สุนัขมีสุขภาพและคุณภาพดี

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 สุนัข (dog) หมายถึง สัตว์ที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Canis familiaris*
- 2.2 คอกสุนัข (kennel) หมายถึง สถานที่เลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์สุนัข ซึ่งครอบคลุมโรงเรือน สถานที่เก็บอาหารสัตว์ สถานที่เก็บอุปกรณ์และสารเคมี
- 2.3 โรงเรือนสุนัข (dog house) หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์สุนัข
- 2.4 กรง (cage) หมายถึง กรงที่ใช้เลี้ยง หรือพักสุนัข ตามวัตถุประสงค์ของผู้เลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์สุนัข

3. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข ให้เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายการข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกสุนัข

รายการ	ข้อกำหนด
1. ลักษณะคอกสุนัข	
1.1 สถานที่ตั้งและผังคอกสุนัข	<p>1.1.1 ได้รับการยินยอมจากหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>1.1.2 ตั้งอยู่ในพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยง ไม่มีความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ หรือมีมาตรการจัดการความเสี่ยง</p> <p>1.1.3 มีแหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอในการเลี้ยงสุนัข</p> <p>1.1.4 มีขนาดเพียงพอและเหมาะสมในการเลี้ยงสุนัข ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพสุนัขและสิ่งแวดล้อม</p> <p>1.1.5 มีการวางผังที่ดี จัดพื้นที่เป็นสัดส่วนและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์</p>
1.2 โรงเรือนหรือกรง	<p>1.2.1 สร้างด้วยวัสดุที่แข็งแรงและคงทน ง่ายต่อการทำความสะอาด และบำรุงรักษา มีการระบายอากาศที่ดี และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคน และสุนัข</p> <p>1.2.2 สามารถป้องกันสัตว์อื่นๆ ไม่ให้เข้าสู่บริเวณโรงเรือนหรือพื้นที่เลี้ยงได้ และสามารถป้องกันไม่ให้สุนัขหลบหนีได้</p> <p>1.2.3 จัดให้มีบริเวณเลี้ยงและที่นอน ที่แห้งสะอาด เหมาะสม และมีพื้นที่เพียงพอต่อจำนวนสุนัขที่เลี้ยง</p>
2. การจัดการคอกสุนัข	
2.1 คู่มือการจัดการคอกสุนัข	<p>2.1.1 มีคู่มือการจัดการคอกสุนัขที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการคอกสุนัข การเลี้ยง การจัดการอาหารและน้ำ การจัดการด้านสุขภาพ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม</p>

รายการ	ข้อกำหนด
<p>2.2 การจัดการอาหารและน้ำ</p> <p>2.3 การจัดการสุขลักษณะ</p> <p>2.4 การใช้สารเคมี</p>	2.2.1 อาหารและน้ำมีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสุนัข ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
	2.2.2 มีการเก็บรักษาอาหารสัตว์ในสภาพที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนและเสื่อมสภาพ
	2.2.3 ภาชนะให้อาหารและน้ำต้องสะอาดและเหมาะสมกับพันธุ์ จำนวน และอายุของสุนัข และอยู่ในตำแหน่งที่สุนัขสามารถเข้าถึงได้
	2.3.1 โรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณโดยรอบต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ
	2.3.2 บำรุงรักษาโรงเรือนและอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพดี มีความสะอาด และปลอดภัยต่อสุนัขและบุคลากร
<p>3. บุคลากร</p>	2.4.1 สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่างๆ ให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์
	3.1 มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร โดยคำนึงถึงจำนวน และพันธุ์ของสุนัขที่เลี้ยง
	3.2 มีสัตวแพทย์ให้คำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพสุนัข สุขากิจบาล และการใช้ยาและวัคซีน
	3.3 บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงสุนัขต้องมีความรู้และได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้จัดการเลี้ยงสุนัขได้อย่างถูกต้อง
<p>4. การจัดการเลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์</p> <p>4.1 การจัดการเลี้ยง</p>	3.4 บุคลากรต้องมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี
	4.1.1 มีการทำเครื่องหมายประจำตัวสุนัข เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงไปถึงข้อมูลประจำตัวสุนัขได้
	4.1.2 จัดให้สุนัขอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและดูแลจัดการสุขอนามัยที่ดี โดยคำนึงถึงความต้องการของสุนัขแต่ละพันธุ์และช่วงอายุ

รายการ	ข้อกำหนด
4.2 การจัดการเพาะพันธุ์	<p>4.2.1 ใช้พ่อแม่พันธุ์ที่มีสุขภาพแข็งแรงและเหมาะสมในการผสมพันธุ์</p> <p>4.2.2 ควรจัดให้มีพื้นที่แยกเฉพาะสำหรับการผสมพันธุ์</p> <p>4.2.3 ในช่วงท้ายของการตั้งท้องต้องจัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแม่สุนัขใกล้คลอด และจัดหาอาหารและน้ำอย่างเพียงพอ</p> <p>4.2.4 ต้องมีมาตรการเพื่อควบคุมการคลอดให้ดำเนินไปอย่างปลอดภัย</p> <p>4.2.5 ในช่วงระยะให้นม ต้องจัดหาอาหารและน้ำให้เหมาะสมกับความต้องการของแม่สุนัข</p> <p>4.2.6 การหย่านมลูกสุนัขควรคำนึงถึงระดับภูมิคุ้มกันของลูกสุนัข และการแยกลูกสุนัขออกจากแม่สุนัขควรคำนึงถึงพฤติกรรมทางสังคม</p>
<p>5. สุขภาพสุนัข</p> <p>5.1 การป้องกันและควบคุมโรค</p>	<p>5.1.1 มีการสังเกตความเป็นอยู่และสุขภาพของสุนัขทุกวัน หากพบความผิดปกติต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ หรือปรึกษาสัตวแพทย์ เพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที</p> <p>5.1.2 มีการป้องกันและควบคุมโรคโดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์</p> <p>5.1.3 มีมาตรการควบคุมการเข้า-ออกของคน สัตว์และยานพาหนะ</p> <p>5.1.4 มีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะนำโรค</p> <p>5.1.5 มีการกักกันโรคสำหรับสุนัขนำเข้าใหม่ และแยกสุนัขป่วยออกจากพื้นที่เลี้ยงสุนัขปกติ</p> <p>5.1.6 กรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์</p>
5.2 การบำบัดโรคสัตว์	5.2.1 การบำบัดโรคสัตว์ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้สัตว์

รายการ	ข้อกำหนด
6. การขนส่งและเคลื่อนย้าย สุนัข	6.1 พาหนะและกรงที่ใช้ขนส่งต้องแข็งแรง เหมาะสมตามขนาดและอายุ ของสุนัข
	6.2 มีการจัดการในการขนส่งสุนัขต่างพันธุ์ หรือสุนัขที่เข้ากันไม่ได้ เพื่อให้ สุนัขเกิดความเครียดน้อยที่สุด
	6.3 ต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพาหนะทุกครั้งหลังการขนส่ง
7. สวัสดิภาพสัตว์	ดูแลและปฏิบัติต่อสุนัขให้มีความเป็นอยู่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์
8. สิ่งแวดล้อม	กำจัดซาก ขยะ ของเสีย น้ำเสีย โดยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้แหล่งของ กลิ่นและเชื้อโรค
9. การบันทึกข้อมูล	9.1 มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ และการควบคุมโรค
	9.2 ให้เก็บรักษาบันทึกข้อมูลเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี